

Alaikäisten puolesta asiointi

Anna Kärkkäinen
Erityisasiantuntija

5.6.2020

Puolesta asiointin toimintamalli

- Jotta Omakanta-palveluissa (ja muissa terveydenhuollon sähköisen asiointin palveluissa) saataisiin huoltajien puolesta asiointi laajennettua koskemaan kaikkien alaikäisten huoltajia, suunniteltiin toimintamalli lapsen päätöskykyä ja luovutuskieltoa koskevien tietojen kirjaamiseen
- Lähtökohtana oli, että
  - 12 vuotta täyttäneiden lasten kohdalla terveydenhuollon ammattihenkilön on jokaisen palvelutapahtuman yhteydessä kirjattava tieto siitä, onko lapsi kykenevä päättämään itse hoidostaan ja saako tiedot luovuttaa huoltajille
  - Alle 12 vuotiaiden lasten kohdalla oletustietona olisi ollut, että lapsi ei ole itse kypsä hoidostaan päättämään, ja ammattihenkilö olisi voinut tarvittaessa arvionsa mukaan muuttaa tiedon sekä kirjata myös tiedon mahdollisesta luovutuskiellosta
- Toimintamallia käsiteltiin myös STM:n johtoryhmissä syksyllä 2018

Apulaisoikeuskanslerin ratkaisu puolesta asiointiin ikärajoihin

- Apulaisoikeuskansleri Puumalainen on 12.5.2020 antanut sosiaali- ja terveysministeriölle huomautuksen huoltajan puolesta asiointiin toimintamalliin liittyvästä ikärajasta
  - Nykyisessä toimintamallista tietojen näyttäminen Omakannassa vain alle 10 vuotiaiden lasten huoltajille
  - Uudessa toimintamallissa velvoite ammattihenkilöille tehdä aina kirjaus lapsen päätöskyvystä 12 vuotta täyttäneiden lasten osalta
  - Ikärajojen asettaminen tulee tehdä lainsäädännössä eikä ministeriön johtoryhmissä
  - Ratkaisun mukaan 12-17 -vuotiaille ajateltu toimintamalli vastaa potilaslain vaatimuksia, mutta alle 12 vuotiaiden osalta ei vastaa
  - Riski, että alle 12 vuotiaiden kohdalla päätöskyky sekä tieto mahdollisesta luovutuskiellosta jäisi arvioimatta ja kirjaamatta

Toimenpiteet huomautuksen johdosta

- Asian käsittely sosiaali- ja terveysministeriössä vielä meneillään
- Selvitetään mahdollisuus säätää lailla päätöskyvyn arviointiin ja kieltotietoihin liittyvien potilasasiakirjamerkintöjen kirjaamisesta ja toimintamalliin sisältyvästä ikärajaista kirjaamisen tueksi
  - Esim. tiedonhallinnan säädösten kokonaisuudistuksen yhteydessä
- Puolesta asiainn uudesta toimintamallista ikäraja on poistettava, ja sovellettava samaa toimintamallia kaiken ikäisten lasten kohdalla